

Urbán Ádám: A botanikus kert titkos élete

Jelképes „utazásokkal” közelíték Urbán Ádám fotósorozatához. Úgy olvasom Urbán Ádám életrajzát, mint egy kalandregényt. Beleszületik a fotográfiába: Édesapja, Urbán Tamás a magyar riportfotózás ikonikus alakja. Segítségével ismeri meg az alapokat. De hamar részese / fotósa lesz a *Freee*-nek, a techno zene első magyar sajtóorgánumának. Majd *Faludy György és felesége*, *Fanni* portréit készíti el. És a *PéldaKépek* című, 25 magyar fotóst bemutató sorozatát, valamint a *Cirkuszművészet* varázsos helyeit és titkait fotózta. A *Vizuális környezetszennyezés* és a *Vidámpark-Szomorúpark* sorozatok széles körben ismertté teszik munkásságát. Az *Aszódi Javítóintézetben* apja által 1975-ben fényképezett – 40 év után előkerült – fotók nyomán Urbán Ádám is belefog itt egy nagyprojektbe. Ilyen hosszú munka a *Nemzeti Park* sorozat is. A fotográfia hőskorában, 1843-ban Anna Atkins – amatőr biológusként – *Cynotype Impressions* sorozata fotóival illusztrálta William Harvey algákról írott kutatásait. A természet fotós leképezése, valamint a biológia, a növények élete testvérek.

Egy másik, képzeletbeli utazás irodalmi asszociációkat hív elő. A *Candide* vagy az *optimizmus* című Voltaire szatíra főmű – 1759-ből. Egyszerre kalandregény és filozófiai gúnyirat. Hősének vándorlása apropó a szerzőnek, hogy cáfolja a *filozófiai optimizmust*, a tantételt, hogy „minden a lehető legjobban van ezen a legeslegjobb világon”. A történet elején az ifjú Candide kényelemben él és hisz tanára, Pangloss mester leibnizi optimizmusában. Candide-ot viszontagságos utazása kiábrándítja e tanításból. Számos tragikus élménye közül kiemelkedik a Hét éves háború és a Nagy lisszaboni földrengés. A 20. sz. Nagy Háborúja után a *Candide* formálja Paul Klee rajzait – ő illusztrálja az 1920-as új *Candide*-kiadást.

A jelen háborúit, a földi környezet mai pusztítását a *Candide*-dal párba állítva, értelmes művészi alkotó-reakciónak látom a *Vácrátóti Nemzeti Botanikus Kert* Urbán Ádám fotózta sorozatát is. A Voltaire mottó „*műveljük kertjeinket!*” máig hiteles. Látszatra passzív elfordulás a világtól. Számomra figyelemfelhívás: hogy a világon, az emberiség helyzetén lehetetlen kötelességünk segíteni. Először is munkával, ez egyszerre ad tartalmat az életnek, és segít elkerülni az ínséget. Itt: a fotós és a kertészek közös állásfoglalása. Köszönet jár a fotográfus, Tulipán Zsuzsa kurátor, a Botanikus Kert és a Műcsarnok munkatársainak közös munkájáért.

Szegő György

Műcsarnok művészeti igazgató